

Derks, S.W. (2007). De week van Sanne Derks. *Proefdruk*, 19 (2), 6-7.

De week van...

Eindelijk maandag...

Snotverkouden met keelpijn word ik wakker. Uitgeput van een weekend vol afscheids, borrels en etentjes. Het is tijd om te gaan. De paniek slaat toe wanneer ik beseft dat ik eigenlijk toch nog wat literatuur moet gaan halen op de uni. Dan is het eindelijk zo ver. Mijn koffer mag dicht, het lijstje met het aantal nachttjes slapen mag van de deur en ik stap in de trein naar Schiphol...

De emotie van reizen: dinsdag

Wanneer de wielen de grond raken op het vliegveld van Buenos Aires, pink ik een traantje weg. Na anderhalf jaar ben ik eindelijk weer op Latijns-Amerikaanse bodem! Bij het volgende vliegveld, in Paraguay, huil ik tranen met tuiten, maar deze keer van de pijn. Het lijkt alsof mijn oor ontploft en door een stewardess wordt ik naar de vliegveld dokter gebracht. Na een bloeddruk meting en wat druppels in mijn oor mag ik weer verder, voor het laatste stukje naar Bolivia. Over de bergen, naar mijn stadje in de vallei van Cochabamba. Als ik de stad zie liggen, springen er acuut weer tranen in mijn ogen. Ik ben er bijna, bij mijn andere 'thuis'. Het is zo raar te beseffen dat ik deze stad op een ander continent zo goed ken. Ik heb er in 2001 een half jaar en in 2005 een jaar gewoond. En nu mag ik weer voor drie maanden naar mijn vrienden en vriendinnen op de berg van de Maagd van Urkupiña, waar ik onderzoek doe naar Maria-pelgrimage en machtsongelijkheid.

Woensdag: kakkerlakken en taart

s' Ochtends om half 10 heb ik samen met een goede vriend uit Chili de sleutels in handen van ons nieuwe appartement. Snel dumpen we al onze spullen in het huis en we vertrekken naar Vinto, een klein dorpje vlak bij de pelgrimsplek. Volgens mijn veldwerkdata is het de verjaardag van Margarita, een arme Indiaanse vrouw, die offermateriaal verkoopt op de pelgrimsplek. Vandaag wordt ze 46 jaar. Met een taart arriveren we bij haar huisje van klei. Ze zit buiten in haar onderjurk de was te doen. Ze is door het dolle heen als ze me ziet. Vol trots laat ze haar identiteitskaart zien die ze een jaar geleden heeft laten maken. Nooit eerder in haar leven heeft ze een officieel document gehad en ze vindt het prachtig. Ze lacht om de kleine pasfoto, die niet in verhouding staat tot de grootte van haar vingerafdruk.

Terug in Cochabamba zie ik pas hoe vies ons huis eigenlijk is. Een leger van kakkerlakken heeft haar kamp opgeslagen in ons appartement. Gedreven gaan we aan de slag met spuitbussen vol gif, bezems en dweilen. We poetsen en schrobben tot we er bij neervallen en om drie uur 's nachts kruip ik eindelijk in mijn schone bedje.

Griep en statistiek op donderdag

Vandaag voel ik me griepig en blijf in Cochabamba. Ik besluit op zoek te gaan naar literatuur. Allereerst bezoek ik het Boliviaanse Statistisch Instituut, met haar onlogische gang van zaken. De boeken zijn niet te koop, er is geen kopieermachine en boeken worden ook niet uitgeleend. De enige mogelijkheid die me rest is het overpennen van alle

getallen en tabellen... Ik vervolg mijn weg naar de 'Dekker' van Cochabamba en koop een aantal van de meest recente antropologische boeken. Daarna ga ik naar de bibliotheek van het Juridische Instituut voor de Vrouw waar ik de hele catalogus doorpluis. Ik mag de boeken lenen om te laten kopiëren. In de stad zijn op elke hoek van de straat kopieerwinkeltjes te vinden, waar Boliviaanse vrouwen met zeeën van tijd op oude machines op hun gemakje kopiëren wat hen door de klanten wordt opgedragen. Omdat de boeken voor zes uur terug moeten zijn in het instituut, verdeel ik ze over twee winkeltjes en in een poging het proces te versnellen organiseer ik een wedstrijdje tussen de twee *fotocopiadoras*. Uiteindelijk win ik, want twee voor zes is alles af!

Vrijdag: feest op het Calvario

Vandaag ga ik dan eindelijk naar de pelgrimsplek. Ik begin bij de kerk. Alles is nog helemaal hetzelfde: van de ijsjesverkoopsters op het plein tot de bedelaars voor de kerk. Vol enthousiasme word ik omhelsd door een van de daklozen die me herkent. Snel maak ik me los uit haar omarming en ga de kerk binnen met mijn tas vol cadeautjes. Ik zeg de koster gedag, observeer de zijvleugel met pelgrims en Maria en ga weer naar buiten om de kaarsjesverkoopsters Nederlandse klompjes en molentjes te brengen. Toevallig houdt een groepje verkopers van offermateriaal op de pelgrimsplek buiten het dorp, een mis ter ere van Maria en ik sluit me bij hen aan. Het is een vrolijk weerzien en ze nodigen me uit mee te gaan naar het Calvario, de pelgrimsberg, waar ze hun feest willen voortzetten. Op schoot bij een Indiaanse verkoopster rijden we er met acht mensen in één auto heen. Opnieuw vreugde en knuffels wanneer ik uit de auto stap en mijn andere vriendinnetjes zie! We bidden, eten, drinken en kletsen. Ik ben opgelucht dat iedereen nog leeft en dat ik zo warm word ontvangen. Ik blijf veel te lang hangen en pas als het donker is vertrek ik half dronken naar huis.

Zaterdag: bidden op de berg en een gasfornuis op de rug

Vandaag ga ik met Margarita mee naar de berg waar ze elke week gaat bidden. Het is nog donker als ik om half 7 arriveer in Vinto, waar Margarita met twee honden op me zit te wachten. We lopen het dorp uit, naar een kale berg. Het is koud, ik ben moe en de klim valt me zwaar. Voor anderhalf uur lopen we zigzaggend over de rotsen omhoog, tot we op een soort plateautje komen waar Margarita bij wijze van altaar een aantal stenen in een rondje heeft gelegd. Ze maakt een vuurtje en op haar blote knieën bidt ze richting de zon. 'God is als de zon, hij geeft ons licht' legt ze uit. Bidden moet 's ochtends vroeg gebeuren, want dan is de lucht puurder en kan God het gebed beter horen. Uit de vormen waarin de wierook omhoog kringelt, leest ze af dat haar zaken goed zullen verlopen komende week, dat het haar dochter goed zal vergaan bij het verdedigen van haar scriptie en dat het wel goed komt met mijn dissertatie.

Tegen de middag zijn we terug in het dorp en we nemen de bus naar Cochabamba. Ik heb Margarita gevraagd wat ze nodig heeft in haar huisje en ze wil een gasfornuis, want het oude is kapot. Op de grote markt zoekt ze een gloednieuw klein fornuisje uit, met een oventje erin. Hoewel ze nog andere boodschappen moet doen, wil ze 'haar keukentje' direct meenemen. Ze vouwt een doek open op de grond, zet het fornuis erin, wikkelt de doek dicht en sjoert het fornuis op haar rug. Het fornuis is veel breder dan haar bovenlijf waardoor ze constant tegen mensen opbotst, maar ze wil haar cadeau koste wat kost dicht bij zich dragen. Zo sjoert ze vastberaden over de markt.

Coca Cola voor Maria op zondag

Ik ga weer naar de pelgrimsberg. Het is zondag en druk, want vandaag wordt er een mis gehouden. Ik begin met het afnemen van een aantal surveys voor de poort van het Calvario. Iemand vertelt me dat de *coca-coleros* hun feest hebben en ik ga naar binnen. Vier grote coca cola vrachtwagens staan voor de kapel van Maria. Het is de verjaardag van de coca-cola fabriek en de arbeiders zijn naar de pelgrimsplek gekomen voor een zegening. Op een vrachtwagen staat een grote icoon van Maria, op een andere een band, op een andere een aantal kratten cola en de laatste vervoert de mensen. De pastoor zegent onder het genot van een flesje cola stuk voor stuk de trucks met een bloem.

Met een fles cola ga ik weer naar de verkopers voor de berg. Ik raak verwickeld in een lang gesprek met een van hen en ze vertelt me in geuren en kleuren alle grote wonderen die de Maagd Maria heeft verricht in haar leven. Intussen plukken vier kinderen aan mijn haar. Pas in de bus naar huis ontdek ik dat ik erbij loop als een clown, met vijf ongelijke vlechten in mijn haar. Terwijl ik mijn vlechten uithaal overpeins ik mijn eerste week in Bolivia. Het voelt vertrouwd en goed om hier te zijn. Heerlijk, onderzoek doen in de vallei van de eeuwige lente, omringd met de warmte van de bijzondere vrouwen op de pelgrimsberg. Ineens is de vonk weer terug en begrijp ik weer waarvoor ik het doe, dat eeuwige zwoegen, herschrijven en analyseren achter mijn computertje in dat grijze gebouw in Nijmegen. Eens zal ik een boek op kunnen dragen aan Margarita, met haar lange dikke zwarte vlechten en haar oventje op haar rug.

Sanne Derks